

Jitka Matuszková

Obec Hlohovec po prohlášení Lednicko-valtického areálu památkou UNESCO

Hlohovec, ležící asi 4 km severně od Valtic, byl založen jako kolonizační ves pasovského biskupství v 13. století. Katastrem Hlohovce procházela hranice mezi Moravou a Dolními Rakousy, byl tedy biskupskou strážní vsí a odtud se odvozuje i jeho německé jméno Bischofswarth.¹ První písemná zmínka pochází až z valtického urbáře z roku 1414, v němž však Bischofswarth není uveden jako obydlené místo,² nýbrž jako vinohrad.³ Vysvětlení historiků je trojí: obec buď nebyla do urbáře zapsána omylem, nebo byla již v roce 1414 pustá, či patřila k jinému panství.⁴ Patnácté století bylo bouřlivé, řada válek i válečných tažení, ať již husitských či česko-uherských, vedla k hladomoru a epidemiím, jejichž důsledkem bylo zpustnutí řady vsí. Poustka byla nově osazena charvátským obyvatelstvem v roce 1570 a patřila k valtickému panství Hartmana II. z Lichtenštejna, jak se uvádí v listině z 10. srpna 1570.⁵ Oproti starým poddanským obcím měli noví osadníci určité úlevy, byli například na pět let osvobozeni od poddanských dávek, nemuseli robotovat a měli určité výhody při odběru vína z vrchnostenských sklepů.⁶ Hlohovec sdílel osudy valtického panství až do zániku patrimoniální správy v roce 1848. Teprve po podepsání Velké Saint-Germainské mírové smlouvy,⁷ která nabyla platnost 16. července 1920, se obec stala součástí Československé republiky s novým označením Hlohovec, údajně podle hlohů, které zde rostly.⁸ Avšak 8. října 1938 byla obec obsazena německou armádou a přičleněna k mikulovskému landrátu v Dolnodunajské župě se všemi důsledky, které to pro obyvatelstvo mělo. Teprve po osvobození 21. dubna 1945 se opět vrátila Československu.

Jak již bylo zmíněno výše, Hlohovec, či jak místní říkají Lohovec, byl osazen charvátskými kolonisty, kteří se přizpůsobili v procesu akulturace domácí podlužácké kultuře patrně již v 18. století stejně jako původně charvátské obyvatelstvo nedaleké Poštorné a Charvátské Nové Vsi.⁹ Přesto se v Hlohovci udržely zbytky charváštiny až do počátku 20. století. Badatelé to vysvětlují odlehlostí, izolovaností obce a udržováním kulturních a příbuzenských kontaktů s charvátskými osadami na drnholeckém panství, kam se hodně Hlohovčanů přišlo, čímž se však oslabilo charvátské jádro v Hlohovci.¹⁰

¹ KORDIOVSKÝ, Emil – DANIHELKA, Jiří: Brána do kraje. Průvodce obcemi okresu Břeclav, Mikulov 1999, s. 74.

² GERŠIČ, Miroslav: Charvátská kolonizace na Valticku, obnova Poštorné a založení Charvátské Nové Vsi, Jižní Morava, roč. 40 (2004), s. 231.

³ TUREK, Adolf: Charvátská kolonizace na Moravě, Časopis Matice moravské, roč. 61 (1937), s. 49–70, 195–212 a 363–390. Citováno podle: Moravští Charváti – dějiny a lidová kultura. Antologie (ed. Richard Jeřábek), Brno 1991, s. 137. Srov. též Břeclavsko (ed. Vladimír Nekuda), Brno 1969, s. 406.

⁴ Moravští Charváti..., c. d., s. 137–138.

⁵ GERŠIČ, c. d., s. 235; resp. Moravští Charváti..., c. d., s. 138.

⁶ Břeclavsko, c. d., s. 406; resp. KORDIOVSKÝ – DANIHELKA, c. d., s. 74.

⁷ Dostupné na: http://cs.wikipedia.org/wiki/Saint-Germainská_smlouva [cit. 7. prosince 2012].

⁸ V Moravském zemském archivu ve fondu F 94 Velkostatek Valtice je uložen česky psaný protokol o opravě kostelní střechy s datem 13. listopadu 1869, v němž je obec jmenována Lohovec (signatura 292, fol. 153).

⁹ JEŘÁBEK, Richard – FROLEC, Václav – HOLÝ, Dušan: Podluží. Kniha o lidovém umění, Brno 1962, s. 19.

¹⁰ VEČERKOVÁ, Eva: Obřady životního cyklu u moravských Charvátů I. Svatba, Folia ethnographica. Supplementum ad Acta Musei Moraviae. Scientiae sociales, roč. 23–24 (1989–1990), s. 8.

Dodnes Charváty připomíná poměrně hojný výskyt příjmení končících -ič a etnonym „Krobót,“ kterým sami sebe označují obyvatelé uvedených obcí. I dnes má Hlohovec poněkud výjimečné postavení pro svou izolovanost od ostatních podlužáckých vesnic, pro své nářeční odlišnosti (zejména starší lidé důsledně vyslovují -r- i tam, kde je v češtině -ř-, nebo u sloves v 1. osobě singuláru koncovku -m) i mentalitu obyvatel. Vezmeme-li v úvahu tato fakta a charvátskou minulost obce, je s podivem, že zde doposud nebyl uskutečněn důkladný etnografický výzkum. Dlužno však zmínit práce jazykovědné a historické.¹¹

Velmi složitou a diskutovanou otázkou byla míra vlivu charvátské kultury na lidovou kulturu jihovýchodní Moravy. Některými názory a jejich kritikou na základě srovnávacího

Velikonoční hrkání, 2012 (foto Jitka Matuszková)

studia se zabýval Richard Jeřábek¹² a došel k závěru, že Charváti na kolonizovaných územích působili spíše „jako jistý katalyzátor při formování osobité lidové kultury“¹³ než jako nositelé kulturního vzoru, který domácí obyvatelstvo přejalo.

Počet obyvatel Hlohovce v posledních dvaceti letech kolísá kolem počtu 1300. Podle posledních dostupných údajů Českého statistického úřadu zde k 31. 12. 2010 žilo 1313 obyvatel v 544 domech, zemřelo 15, narodilo se 12, přistěhovalo se 23 osob a 17 se jich vystěhovalo, sňatků bylo uzavřeno 7 a 3 manželství se rozvedla.

Půdorysnou strukturu tvoří široká ulicovka, svažující se od jihu směrem k Hlohoveckému rybníku na severu. Říká se jí Dědina. Na východ od ní se nachází domkářská zástavba, tvořená několika uličkami zvanými Chalupky. Obcí prochází odbočka ze silnice II. třídy spojující Bezručovou alejí Valtice s Lednicí, tato ulice se jmenuje Hlavní až po křižovatku s Dědinou a v části od Dědiny k Valticím pak Valtická. Na obou koncích této odbočky se

¹¹ FIG, Karel: Stopy charvátského jazyka v nářečí Hlohovce, *Filologija*, sv. 24–25 (1995), s. 95–99; resp. JANKOVIČOVÁ, Jitka: *Historie školství obce Hlohovec po charvátské kolonizaci*, Brno 2007 (diplomová práce) [online]. Dostupné na http://is.muni.cz/th/84193/pedf_m/Historie_obce_-_Jankovicova.pdf [cit. 7. prosince 2012].

¹² JEŘÁBEK, Richard: K otázce vlivu charvátské kolonizace na lidovou kulturu na jižní Moravě, *Zprávy oblastního muzea jihovýchodní Moravy v Gottwaldově*, roč. 1966, č. 4–5, s. 207–215; resp. JEŘÁBEK, Richard: A propos du problème de l'influence culturelle de la colonisation croate sur la culture populaire en Moravie, *Sborník prací filosofické fakulty brněnské university, řada uměnovědná F*, roč. 11 (1967), s. 59–72.

¹³ JEŘÁBEK, K otázce vlivu..., c. d., s. 212.

Vybíhání ze sklepů o hodovém pondělku se těší velké pozornosti domácích i turistů, 2011 (foto Jitka Matuszková)

rozšiřuje intravilán obce individuální výstavbou rodinných domů, vesměs bez vazby na místní stavební tradici. Severovýchodně od centra, téměř na břehu Hlohoveckého rybníka, stojí kostel sv. Bartoloměje a kulturní dům. Usedlosti v Dědině jsou okapově orientované s hákovým dvorem a tvoří souvislou uliční řadu s krytými vjezdy do dvora. V Chalupkách se dochovalo ještě několik domů štítově orientovaných se střechou valbovou nebo sedlovou s valbičkou. Předzahrádky jsou již většinou zbaveny oplocení. Jedinečný a zvláštní vzhled dodávají několika domům vrata z padesátých a šedesátých let 20. století, zdobená plastickými arkaturami, případně čabrakovitým motivem, soustruženými křídlatými zvonečky nebo vyřezávanými kříži. Autorem vrat byl místní kolář, či jak říkají v Hlohovci „kolár“, František Vaškovič, přezdívaný Korínek (22. 11. 1929–18. 3. 1972).¹⁴

Hlohovec je vinařskou obcí náležející k Mikulovské podoblasti. Areál cca 155¹⁵ vinných sklepů se nachází na jižním a jihozápadním okraji obce pod viniční tratí Šulaperk a v místě zvaném U kerchova nebo Za humnama. Není tedy divu, že obcí vede Moravská vinařská stezka – oblast Mikulovská, dále Moravská cyklostezka č. 41 (Lednicko-valtický areál) a Lichtenštejnská cyklistická stezka.

Do katastru obce zasahuje Národní přírodní rezervace Lednické rybníky, která byla vyhlášena v roce 1953 a zahrnuje nejvýznamnější rybníky rybníční soustavy na jižní Moravě, z nichž na katastru obce leží část rybníků Nesytu, Hlohoveckého a Prostředního. Na západním břehu Hlohoveckého rybníka stojí Hraniční zámek, postavený na historické hranici mezi Rakouskem a Moravou, jak to stvrzuje i nápis na atice: ZWISCHEN / ÖSTERREICH UND MÄHREN. Neoklasicistní stavba byla vytvořena podle projektu ředitele knížecí liechtensteinské stavební kanceláře Josefa Franze Engela v letech 1816–1827. „Patří k nejkvalitnějším příkladům neoklasicistní architektury v lednicko-valtickém areálu. Knížecí architekt Josef Franz Engel ve svém projektu reagoval na nejmodernější proudy

¹⁴ MATUSZKOVÁ, Jitka: Kolářský mistr z Hlohovce a jeho vrata, in: Dřevěné stavby – průzkum, dokumentace, ochrana, využití. 11.–13. září 2002 Rožnov pod Radhoštěm. Sborník ze semináře, Praha 2003, s. 30–31.

¹⁵ VLAŠIC, Karel: Historie vinařství v Hlohovci [online]. Dostupné na <http://www.hlohovec.cz/o-vine/historie.html> [cit. 7. prosince 2012].

propojující tendence palladiánské architektury s ohlasy projekčních zásad francouzské revoluční architektury, reprezentované ve střední Evropě dvorním architektem knížat Esterházy Charlesem Moreaue. Hraniční záměček patří k posledním projevům stavebního rozmachu v komponované krajině mezi Lednicí a Valticemi v prvních dvou desetiletích 19. století“, hodnotí Michal Konečný význam této památky.¹⁶

Dům čp. 40 v Dědině s vraty typickými pro Hlohovec, stav v roce 2002 (foto Jitka Matuszková)

Tentýž dům po rekonstrukci, s opravenými vraty, stav v roce 2012 (foto Jitka Matuszková)

Dalšími evidovanými památkami jsou boží muka nad Dědinou, socha sv. Floriána na horním konci Dědiny, obojí z 19. století, a kostel z roku 1832, původně zasvěcený sv. Janu Nepomuckému, po rozšíření lodi počátkem 20. století zasvěcen sv. Bartoloměji. To uvádím záměrně, protože tato skutečnost ovlivnila kulturní život v obci tak, že zde od té doby pořádají dvojí hody: v květnu na svátek sv. Jana Nepomuckého (16. 5.) takzvané hodky a na Bartoloměje (24. 8.) hody, které patří, ostatně jako jinde na Podluží, k nejvýznamnějším svátkům v obci. Ty hlohovecké se vyznačují jistou zvláštností, totiž pondělním vybíháním ze sklepů.¹⁷ Původně měl tento zvyk charakter přijímacího rituálu nováčků, či jak se jim na Podluží říká „kaštánků“, mezi chasu. Podstatou je, že ovínění chlapi vybíhají po jednom z předem určeného sklepa, probíhají uličkou svých starších kamarádů, kteří je tloučou do zad. Mezi mužskou populací je tento zvyk značně oblíbený a časem začali být tímto způsobem přijímáni mezi ženaté muže také novomanželé. Součástí obřadu je tanec masek, které při závěrečném „verbunku“ ze sebe navzájem strhávají kostýmy – „okmásávají se“ –, dokud nezůstanou jen ve spodním prádle. Z dalších kulturních aktivit je nutno jmenovat Krojový ples, na němž se volí stárce, velikonoční výstavu vína, velikonoční hrkání a stavení májí děvčatům v noci na 1. máje.

Hlohovec je součástí Krajinné památková zóny Lednicko-valtický areál na jižní Moravě (dále jen LVA), prohlášené Vyhláškou ministerstva kultury ČR č. 484/1992 Sb. a 7. 12. 1996 zapsané na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO pod č. C 763 jako Kulturní krajina Lednice-Valtice. Celý LVA je také od roku 2003 součástí Biosférické rezervace UNESCO Dolní Morava.¹⁸ Zatímco památky a rezervace UNESCO nemají oporu v našem právním řádu, plošně chráněná území vyhlášená podle „památkového“ zákona 20/87 Sb. ano. Tato skutečnost zasáhla do života místních obyvatel, protože jednak

¹⁶ Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, evidenční list památky 36467/7-1245.

¹⁷ KAŠNÍK, František: Hlohovecké hodovní „mlácení“, Malovaný kraj, roč. 4 (1949), č. 9, s. 91.

¹⁸ „Biosférické rezervace mají sloužit k řešení otázky, jak sladit ochranu biodiverzity a přírodních zdrojů s jejich udržitelným rozvojem a socio-ekonomickým rozvojem.“ Dostupné z: <http://www.dolnimorava.org/index.php?lang=cs> [cit. 7. prosince 2012].

Sklep se zemní lisovnou, stav v roce 2003 (foto Jitka Matuszková)

je celé plošně chráněné území pokládáno za území s archeologickými nálezy ve smyslu § 22 odst. 2 zák. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších předpisů, takže všechny zásahy do terénu musí být ohlášeny příslušné instituci oprávněné k archeologickým průzkumům, jednak veškerá stavební činnost podléhá dle vyhlášky č. 484/1992 Sb. o prohlášení lednicko-valtického areálu na jižní Moravě za památkovou zónu odbornému vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Brně (dále jen NPÚ ÚOP v Brně) a závaznému stanovisku příslušné instituce vykonávající státní správu. Tato povinnost je místními vnímána silně negativně, jak to shrnula paní starostka: „*Kladení podmínek orgánů státní správy nenachází ze strany stavebníků pochopení, je to chápáno jako omezování jejich svobody. Koho cestovní ruch zrovna neživí, nevidí důvod, proč se má při stavbě svého domu snít podle katalogu plného typizovaných bungalovů omezovat a zůstatvat za dobou.*“ A dodává k tomu smutnou pravdu, že selhává osvěta.

Zatímco po roce 1992 byla nejvýznamnější stavební akcí obnova Hraničního zámečku a změna jeho využití na hotel, lze zvýšený počet stavebních aktivit pozorovat teprve od přelomu 20. a 21. století, tedy až po zapsání LVA na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO, což se projevuje nárůstem spisů ke stavebním aktivitám v Hlohovci ve spisovně NPÚ ÚOP v Brně. Práce se týkají novostaveb, úprav půdy na obytné podkroví, výměny stávajících oken a dveří za výplně plastové, obnovy fasády, přestaveb hospodářských budov ve dvoře na obytné a rekreační. Ze spisů lze vyčíst stoupající turistický ruch, jak dokládá vybudování osmi penzionů v rozmezí let 1999 až 2010 a obytných nadstaveb stávajících 17 sklepů v letech 1999 až 2011. Tuto skutečnost hodnotí starostka obce kladně, pokud jde o: „*nový zdroj příjmů (penziony, další ubytovací kapacity), nárůst zaměstnanosti, příležitost pro poskytovatele dalších navazujících služeb, byť příjem z ubytovacích služeb není v rozpočtu obce patrný.*“ Současně však pojmenovává možná ohrožení: „*V obci vzniká množství malých ubytovatelů, kteří využívají k ubytování starší rodinné domky v zástavbě, připojené na všechny inženýrské sítě, přičemž stavební místa pro rodinné domy chybí a obec nemá dostatečné finanční prostředky na vybavení nových lokalit s bytovou výstavbou inženýrskými sítěmi. Nová výstavba rodinných domů se tlačí nezadržitelně do zón funkčně určených územním plánem k rekreaci a sportu,*

Tentýž sklep v roce 2011... (foto Jitka Matuszková)

... a v roce 2012 přestavěný na mohutnou patrovou lisovnu (stavba vpravo) (foto Jitka Matuszková)

do lokalit sklepů. Dochází tak ke znehodnocení těchto sklepních uliček a zón určených k realizaci cestovního ruchu.“ Její slova potvrzuje nejen obsah spisů uložených v NPÚ ÚOP v Brně, změny územního plánu obce, ale také ikonografické dokumenty, ukazující postupující modernizaci obytných domů a zejména nezadržitelnou proměnu sklepního areálu Šulaperk od sklepů bez lisoven nebo přízemních lisoven projevujících se zděným štítem k nepatřičně mohutným patrovým lisovněm s obytným patrem i podkrovím, které v lokalitě působí cizorodě a rušivě. V této souvislosti potěší, když se stavebníci rozhodnou navázat na někdejší stavební tradici a nahradí plochou střechu na domě z šedesátých let 20. století střechou sedlovou či brizolit hladkou omítkou. Rovněž již zmíněná dekorativní vrata jsou v některých případech vizitkou dobré péče vlastníků, jako např. u domu čp. 40, jehož fasádu majitel modernizoval, zašla vrata však nechal opravit.

Přes výše uvedená negativa si většinou Hlohovčané turistický ruch pochvalují a domnívají se, že by se pro turisty mělo v obci budovat více atrakcí a zajímavostí, které by je do obce přilákaly a po nějakou dobu udržely. Jen k cyklistům mají někteří výhrady: „*Turisté mně nevadí, ale cyklisté, kterých je v letních měsících hodně, vůbec nerespektují pravidla silničního provozu, takže je málokterý řidič má rád,*“ řekla žena v domácnosti.

Od roku 1996 byly v obci založeny tři nové firmy (Autoopravna Drobilič; Leonardo Technology, s. r. o.; Moraviarest, s. r. o.), některé se rozšířily, vzniklo několik desítek živnostníků, zanikla jedna firma (LIGA, s. r. o.), některé změnilly provozovnu uvnitř obce, zaniklo několik (možná až desítek) živnostníků.¹⁹ Právě živnostníci a majitelé firem si stýskají na „zásah památkářů do omezení reklamních poutačů“ a poukazují, že bez viditelné reklamy u cest k nim nikdo nepřijde, protože Hlohovec leží stranou hlavních turistických tras. Vyvrací to počet penzionů i bezpočet soukromých ubytovatelů.

Právě na turistice je založena činnost firmy Moraviarest, s. r. o., která provozuje penzion Usedlost pod vinohrady a na svých webových stránkách návštěvníkům kromě svých komerčních údajů poskytuje schematickou mapku Hlohovce, informace o památkách v LVA, o jejich otevírací době, ceně vstupného a tipy na procházky. V roce 2010 v penzionu otevřeli také restauraci, kde připravují pokrmy dle místních tradičních receptů, k nimž patří fazolová polévka s rezanci (široké nudle) servírovaná s plesnými taškami, což jsou placky z těsta z vařených brambor, potřené sádlem a posypané krupicí, které se po svinutí do ruličky pokladou jedna vedle druhé do vymaštěného pekáče, zakápnou sádlem a v troubě se upečou dozlatova. Interiér restaurace je doplněn historickými rodinnými fotografiemi, na nichž zájemci mohou studovat místní slavnostní i všední kroje. Nemohu zastírat, že tento koncept je mi sympatický právě pro to ukotvení v místní tradiční kultuře.

Dosavadní výzkum v obci na základě vlastního pozorování, dotazníků a řízených rozhovorů ukázal, že tradiční kulturní akce se v obci pořádají i nadále. Od roku 2007 přibyla slavnost vinobraní, Myslivecké sdružení Hlohovec pořádá již třetím rokem okresní výstavu trofejí a svod psů. Po dvacetiletém přerušení byly v roce 2011 obnoveny profesionální cyklistické závody Velká cena Hlohovce, jichž se v letošním roce zúčastnily i týmy z Litvy, Polska a Rakouska. Vyjmenované aktivity sice „nevznikly v přímé souvislosti s prohlášením LVA památkou UNESCO“, jak zdůraznila paní starostka, „*ale tato skutečnost se využívá při propagaci akcí*“.

Zvýšený turistický ruch v obci je podle Hlohovčanů jediným přínosem zapsání LVA na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Jsou rádi, že k nim turisté jezdí, přinášejí lidem práci a že poznají zdejší život a tradice. Hodnotu areálu, spočívající v kulturních památkách a komponované krajině, si velmi dobře uvědomují, doufali však, že bude více peněz na zvelebování obce i krajiny. Místní učitelka prohlásila: „*Čekala jsem rozsáhlejší úpravy a souvislou péči o přírodu LVA, a tím i vznik mnoha pracovních míst pro zahradníky, vznik a údržbu stezek pro jezdecký sport, nesplnilo se v očekávaném rozsahu.*“ Shodně všichni oslovení poukazují například na

¹⁹ Podle údajů Obecního úřadu Hlohovec.

zvýšené výdaje obce na údržbu přilehlých lesních pozemků v ochranném pásmu NPR Lednické rybníky, na zanedbaný stav cyklostezek vedoucích kolem Lednických rybníků, a že „*ekologové brání udržování krajiny a rybníků v upraveném stavu*“. Rozpory mezi institucemi chránícími LVA jako člověkem vytvořenou komponovanou krajinu a institucemi zaměřenými na ochranu přírody ostatně každoročně zdůrazňujeme jako vážný problém v monitorovacích zprávách.

Záleží teď na Hlohovčanech, zda se jim podaří turistický ruch usměrňovat tak, aby byl obci i jejím obyvatelům ku prospěchu, či se jim nechají strhnout k budování podbíživých atrakcí bez vztahu k hodnotám a tradicím místa. Schází i ta paní starostkou připomínaná osvěta. Právě ta má děti vychovávat k poznání místní kultury a hodnot regionu, k uvědomění odlišností a zvláštností a k hrdosti na ně. Jen tak z nich budou sebevědomí, uvědomělí hospodáři pokorně zvelebující zděděné hodnoty a citlivě je dotvářející.

Státní správa by se měla také zapojit. Když už jsme se jako stát zavázali dodržovat úmluvu o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví, měli bychom k tomu přistupovat odpovědně a legalizovat funkci tzv. správce statku, obdařit jej nejen povinnostmi, nýbrž i pravomocemi tak, aby skutečně statek, v tomto případě LVA, spravoval a měl možnost koordinovat se všemi dotčenými vlastníky, firmami, samosprávami aj. péči o rozlehlý a multifunkční komplex, jakým komponovaná krajina LVA je. Uchovat hodnoty, pro něž byl LVA zapsán mezi památky UNESCO, je velká odpovědnost. Snad by stálo za úvahu uspořádat jednou ročně veřejné jednání za účasti vedení obce, památkářů, správců chráněných přírodních území, správce statku, stavebního úřadu apod., na němž by se projednaly zásady ochrany, stavební záměry a jejich dopad na obyvatele. Na druhou stranu vyslechnout, co trápí obyvatele, poradit jim, jak se bránit jak proti zvůli úřadů, tak proti zhůvěřilostem stavebníků. Pojmenované problémy by však bylo nutno řešit, a ne je nechat jenom vyznít do prázdna. Státní správa by tak paradoxně mohla získat i spojení z řad obyvatel, kdyby zjistila problémy, které jsou pro obyvatele nejpodstatnější, a projevila snahu je řešit.

Literatura:

- Břeclavsko (ed. Vladimír Nekuda), Brno 1969.
- FIC, Karel: Stopy charvátského jazyka v nářečí Hlohovce, *Filologija*, sv. 24–25 (1995), s. 95–99.
- GERŠIČ, Miroslav: Charvátská kolonizace na Valticku, obnova Poštorné a založení Charvátské Nové Vsi, *Jižní Morava*, roč. 40 (2004), s. 231–243.
- JANKOVIČOVÁ, Jitka: Historie školství obce Hlohovec po charvátské kolonizaci, Brno 2007 (diplomová práce) [online]. Dostupné na http://is.muni.cz/th/84193/pdf_m/Historie_obce_-_Jankovicova.pdf [cit. 7. prosince 2012].
- JEŘÁBEK, Richard: K otázce vlivu charvátské kolonizace na lidovou kulturu na jižní Moravě, *Zprávy oblastního muzea jihovýchodní Moravy v Gottwaldově*, roč. 1966, č. 4–5, s. 207–215.
- JEŘÁBEK, Richard: A propos du problème de l'influence culturelle de la colonisation croate sur la culture populaire en Moravie, *Sborník prací filosofické fakulty brněnské university, řada uměnovědná F*, roč. 11 (1967), s. 59–72.
- JEŘÁBEK, Richard – FROLEC, Václav – HOLÝ, Dušan: Podluží. Kniha o lidovém umění, Brno 1962.
- KAŠNÍK, František: Hlohovecké hodovní „mláčení“, *Malovaný kraj*, roč. 4 (1949), č. 9, s. 91.
- KORDIOVSKÝ, Emil – DANIHELKA, Jiří: Brána do kraje. Průvodce obcemi okresu Břeclav, Mikulov 1999.
- MATUSZKOVÁ, Jitka: Kolářský mistr z Hlohovce a jeho vrata, in: *Dřevěné stavby – průzkum, dokumentace, ochrana, využití*. 11.–13. září 2002 Rožnov pod Radhoštěm. Sborník ze semináře, Praha 2003, s. 30–31.

- Moravští Charváti – dějiny a lidová kultura. Antologie (ed. Richard Jeřábek), Brno 1991.
- TUREK, Adolf: Charvátská kolonisace na Moravě, Časopis Matice moravské, roč. 61 (1937), s. 49–70, 195–212 a 363–390.
- VEČERKOVÁ, Eva: Obřady životního cyklu u moravských Charvátů I. Svatba, Folia ethnographica. Supplementum ad Acta Musei Moraviae. Scientiae sociales, roč. 23–24 (1989–1990), s. 3–29.
- VLAŠIC, Karel: Historie vinařství v Hlohovci [online]. Dostupné na <http://www.hlohovec.cz/o-vine/historie.html> [cit. 7. prosince 2012].

Jitka Matuszková

Influence of Lednice-Valtice area becoming a World Heritage Site on life in the village of Hlohovec

Hlohovec village was founded in the 13th century on the border between Moravia and Lower Austria. Abandoned village was newly settled with Croatian population in 1570 and until the end of patrimonial administration in 1848 belonged to Valtice demesne. The village became a part of Czechoslovakia in 1920 and adopted the name Hlohovec. Croatian colonists started to undergo the process of acculturation to local Podluží culture probably already in the 18th century, however in the vocabulary of the Hlohovec inhabitants still some expressions referring to their Croatian origin remain.

Hlohovec is part of the Lednice-Valtice Landscape Conservation Zone in South Moravia, declared by the the decree of the Ministry of Culture of the Czech Republic No. 484/1992 and on 12th July 1996 inscribed on the UNESCO World Heritage List under No C 763 as the Lednice-Valtice Cultural Landscape. All construction activities is subject to an assesment of the National Heritage Institute, Regional Specialist Centre in Brno and a binding opinion of the authorised administrative institution. This is negatively perceived by the local residents. On the other hand, the increasing tourism in the "UNESCO site", manifesting itself by building guest houses, loft conversions for accommodation, massive surface additions to existing wine cellars are perceived positively. Indeed, many call for establishment of many other attractions and facilities that would attract tourists to the village, and keep them here for some time.